

Natura 2000-plan for Danmark for 2022-27

Danmark er ifølge [habitatdirektivet](#) forpligtet til at iværksætte de nødvendige foranstaltninger for at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, som direktivet omfatter. Samtidig er Danmark forpligtet til, via gennemførelsen af [fuglebeskyttelsesdirektivet](#), at træffe egnede foranstaltninger med henblik på at bidrage til at sikre den nationale bestand af fugle omfattet af direktivet. Danmark har valgt at gøre dette bl.a. ved en systematisk og tilbagevendende planlægning i de enkelte Natura 2000-områder.

Der er for tredje planperiode (2022-27) udarbejdet udkast til Natura 2000-planer for 257 Natura 2000-områder¹. Et Natura 2000-område kan indeholde ét eller flere fuglebeskyttelsesområder og/eller habitatområder. Pr. 1. december 2021 er der udpeget nye marine fuglebeskyttelsesområder, hvilket bringer det beskyttede Natura 2000-areal på søterritoriet op på 26 %. Tilsvarende er 9 % af landarealet omfattet af Natura 2000. Ifølge EU-reglerne er medlemslandene forpligtet til at udarbejde forvaltningsplaner for udpegede områder senest seks år efter udpegningen. Der vil derfor først blive udarbejdet Natura 2000-planer for de senest udpegede fuglebeskyttelsesområder² for planperioden 2028-2033.

Med baggrund i miljømålsloven og skovloven fastlægges indsatsen i de enkelte områder for henholdsvis 6-årige og 12-årige planer (12-årige for skovbevoksede, fredskovpligtige arealer). Denne plan, som er tredje generation af Natura 2000-planer (2022-27), dækker også de fredskovpligtige arealer. For de fredskovpligtige arealer dækket af skovloven afløser denne plan Natura 2000-planen 2010-15, som for de fredskovpligtige arealer har været gældende i 12 år og frem til, at den nye plan afløser den. For alle andre arealer, arter og fugle dækket af miljøbeskyttelsesloven afløser denne plan Natura 2000-planen 2016-21.

Natura 2000-planens indhold

En Natura 2000-plan består af:

- Mål for naturtilstanden i Natura 2000-området
- Indsatsprogram

De enkelte planer bygger på den ensartede indsamling af data fra det nationale overvågningsprogram NOVANA, og som for hvert område er præsenteret i en basisanalyse. Der udkommer en opdateret

¹ Natura 2000-områder er udpeget i medfør af habitatbekendtgørelse, jf. bekendtgørelse nr. 2091, 12. november 2021. De anvendte områdegrænser fremgår af habitatbekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018.

² Udpeget i forbindelse med habitatbekendtgørelse der trådte i kraft 1. december 2021 (bekendtgørelse nr. 2091 af 12. november 2021)

version af basisanalyserne, samtidig med at Natura 2000-planerne for de enkelte områder sendes i høring.

Natura 2000-planerne er udarbejdet efter dialog med myndigheder, foreninger, organisationer og lodsejere, som har særlig interesse i dem. Denne dialog fandt sted i efteråret 2020 og var besværliggjort af nedlukningen pga. Covid 19.

Målsætningerne i Natura 2000-planerne er langsigtede og rækker ud over den enkelte planperiode. Målsætningerne er bindende for myndighederne. Målsætningerne giver retning for indsatserne og er myndighedernes grundlag for udøvelse af beføjelser efter lovgivningen i øvrigt. Det kan fx være i forbindelse med tilladelser og dispensationer, der kan påvirke det enkelte Natura 2000-område. De langsigtede målsætninger er opdateret i denne plangeneration, bl.a. på baggrund af justeringen af Natura 2000-områderne geografiske afgrænsning (gennemført i 2017-19), som det fremgår af habitatbekendtgørelsen, samt opdatering af Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag (jf. nedenstående). De konkrete målsætninger er ligeledes opdateret for at give mulighed for en mere dynamisk forvaltning. Således bygger de konkrete målsætninger på grupperinger af naturtyper, habitatarter og fugle.

Mål og indsatser relaterer til de naturtyper, arter og fugle, som det pågældende Natura 2000-område er udpeget for at beskytte. På baggrund af overvågningsdata har Miljøstyrelsen i 2019 gennemført en høring i forhold til justering af udpegningsgrundlaget for de enkelte Natura 2000-områder. Høringsnotatet fremlægges samtidig med høringen af udkast til planerne for 2022-27. Natura 2000-planerne er udarbejdet på baggrund af et bruttoudpegningsgrundlag, der omfatter udpegningsgrundlaget fra planerne for 2016-21 plus nye arter og naturtyper, der er registreret i områderne, og som opfylder de opstillede [kriterier for opdatering af udpegningsgrundlaget](#)³.

Planernes indsatsprogram dækker den konkrete planperiode og er lige som målsætningerne bindende for myndighederne.

Natura 2000-planen 2022-27

I denne planperiode sættes der især fokus på en naturforvaltning, hvor man gør øget brug af naturens egne dynamikker. Samtidig fastholdes en række indsatser, der er kendt fra de gældende planer.

Hovedformålet med indsatsen i perioden 2022-27 er:

1. Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed
 - 1.1. der er øget fokus på en mere naturnær forvaltning med fokus på at sikre sammenhæng i naturen og mere naturlige dynamikker i Natura 2000-områderne
 - 1.2. der arbejdes for at udvide arealet med urørt skov
 - 1.3. der er fokus på tiltag mod klimaforandringer og dermed områdets robusthed over for pludselige hændelser
2. Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder hvilket bl.a. er i overensstemmelse med 'brandmandens lov'⁴ og EU's biodiversitetsstrategi 2030
 - 2.1. fortsætte arbejdet med at sikre naturtilstanden f.eks. ved naturpleje på plejekrævende arealer

³ <https://mst.dk/natur-vand/natur/natura-2000/natura-2000-omraaderne/udpegningsgrundlag/opdatering-af-udpegningsgrundlaget/>

⁴ Brandmandens lov: Man skal først og fremmest sikre de naturområder, hvor naturværdien er størst. Dvs. 1) Bevar det endnu uskadede (natur i god tilstand og med lang kontinuitet). 2) Beskyt velbevarede natur mod skadelige påvirkninger. 3) Genopret og udvid forringede naturområder og 4) Reetabler nye naturområder i sammenhæng med eksisterende

- 2.2. fortsætte arbejdet med at afsøge behovet for og udlægge forstyrrelsesfrie zoner bl.a. til gavn for trækfugle, marine naturtyper og havpattedyr
 - 2.3. fokus på indsatser, der gavner truede arter og fugle
 - 2.4. fortsætte arbejdet med at afsøge behovet for og regulere fiskeri i beskyttede områder
3. Bekæmpe invasive arter
 - 3.1. fortsætte arbejdet med at bekæmpe invasive arter

Snitflader med anden lovgivning

Vandområdeplanerne, som udarbejdes med baggrund i EU's vandrammedirektiv, er hovedinstrumentet til at sikre og forbedre tilstanden i de akvatiske naturtyper i Natura 2000-områderne. Vandområdeplanernes formål er at forbedre vandmiljøet i retning af god økologisk og kemisk tilstand (fx reduktion af kvælstofbelastning og fjernelse af spærringer), hvilket samtidig tilvejebringer grundlæggende forbedringer af vandkvaliteten til gavn for naturtyper, fugle og arter i Natura 2000-området.

Gennemførelse af EU's havstrategidirektiv fastlægger rammerne for de foranstaltninger, der skal gennemføres for at opnå eller opretholdes god miljøtilstand i havets økosystemer, og muliggøre en bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer. Indsatserne i indsatsprogrammet til Havstrategi II vil også bidrage til opfyldelse af målsætningerne i nogle af de marine Natura 2000-områder.

Deposition af luftbårne kvælstofforbindelser, herunder ammoniak, kan være en udfordring for mange naturligt næringsfattige naturtyper. Emission fra landbrug reguleres via husdyrgodkendelsesloven, som fastlægger den maksimale tilladte ammoniakdeposition fra det enkelte husdyrbrug til sårbare naturtyper for at mindske væsentlige miljøpåvirkninger.

Med den nye indsats med fokus på tiltag mod klimaforandringer og dermed områders robusthed over for pludselige hændelser, sættes der fokus på lavbundsarealer, hvor der kan opnå synergier med regeringens klimainsats.

Gennemførelsen af Natura 2000-plan 2022-27

Gennemførelsen sker ved:

- Kommunale handleplaner for privatejede arealer suppleret af Miljøstyrelsens handleplaner for fredsskoypligtige arealer. Handleplanen skal angive en fordeling af indsatsen mellem kommuner, statslige myndigheder og offentlige lodsejere og angive en prioritering (tidsfølge) for indsatsen.
- Statslige myndigheder gennemfører eventuelle tiltag direkte på grundlag af Natura 2000-planen.
- Offentlige lodsejere anvender deres drifts- og plejeplaner, hvis de lever op til Natura 2000-planens målsætninger. En evt. revisionen sker efter de procedurer, som den enkelte offentlige lodsejer i øvrigt anvender ved udarbejdelse af drifts- og plejeplaner.

Frivillighed er hjørnestenen i gennemførelse af planerne for at fastholde en positiv tilgang til sikring af naturen. Indsatserne finansieres primært gennem EU's landdistriktsprogram suppleret med nationale midler.

Den økonomiske ramme for gennemførelse af Natura 2000-planerne indgår i "Aftale om Grøn Omstilling af Dansk Landbrug af 4. oktober 2021" og af videreførte kommunale midler. Det er aftalt, at videreføre de tre Natura 2000-tilskudsordninger: tilskud til pleje af græs- og naturarealer, sikring af biodiversitet i skov samt rydning/hegning som forberedelse til pleje. Andre af de aftalte indsatser og tilskudsordninger kan bidrage, hvis de realiseres i eller i tilknytning til Natura 2000 som f.eks. udtag af lavbundsarealer, tilskud til småbiotoper (ecoschemes) og den aftalte bruttoarealmodel.

Flere af de indsatser, som indgår i Natur- og Biodiversitetspakken, som f.eks. dele af nationalparkerne og privat urørt skov, vil blive realiseret i Natura 2000-områderne og bidrage direkte til gennemførelse af planerne, ligesom der kan være synergi med indsatser i vandområdeplanerne og indsatser i den danske havstrategi.

Status for Natura 2000-planen 2016-21

Formålet med planperioden 2016-21 var:

- At færdiggøre planlagt og igangsat indsats for planperioden 2010-15
- At sikre pleje på lysåbne og plejekrævende naturarealer
- At igangsætte en mindre strategisk indsats for at forbedre og sikre den sårbare natur gennem sammenkædning af eksisterende natur til mere robust natur
- At iværksætte en særlig indsats for truede ynglefugle og mod invasive arter

I basisanalyserne er der en opsummering af den samlede indsats i områderne fra 2010-19 (første planperiode og en del af anden planperiode). Der er i perioden opnået støtte til ca. 15 LIFE-projekter med indsatser i bl.a. moser, rigkær og klitter. En række tilskudsordninger, i helt overvejende grad finansieret af EU's landdistriktsprogram, har bidraget til gennemførelsen af indsatser:

Type af indsats	Areal (hektar)
Forberedelse til afgræsning	31.034
Græsning/slet	80.611
Lavbundsprojekter forprojekter	1.793
Lavbundsprojekter etableret	325
Natur- og Miljøprojekter etablering og genopretning	2.947
Forbedret hydrologi (Natura 2000) forprojekter	14.156
Forbedret hydrologi (Natura 2000) etableret	5.196
Rydning (Natura 2000)	1.979
Etablering af sammenhængende arealer	554
Skovnaturtypebevarende drift og pleje af private og kommunale skove	5.748
Urørt skov	385

Kommunerne og offentlige lodsejere skal gøre status for deres indsats i forbindelse med forslag til de nye handleplaner i 2023. Miljøstyrelsen vil derefter foretage en samlet vurdering af omfanget af den gennemførte indsats i perioden 2016-21. I mange tilfælde vil der gå en årrække før effekten på naturen kan vurderes, og den vil blive fulgt i det nationale overvågningsprogram NOVANA.